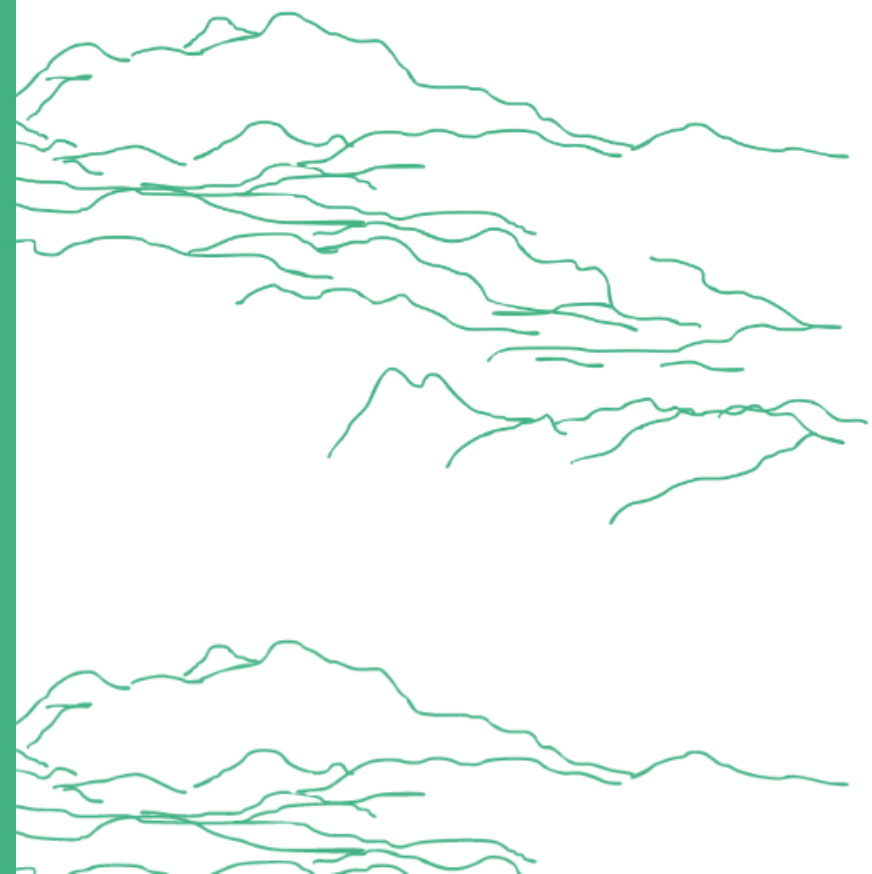

10 klima mýtů vs. FAKTA

KLIMA: Zastavte to zelené šílenství

„Všechny ty katastrofické předpovědi se mýlí.“ Ve sněmovně zpochybnili základy toho, co se hlásá o klimatu

EU se střílí do nohy. Vyzývá k boji se změnami počasí, sama jej ale nedodrží

Mýtus č. 1

Klima se měnilo vždy / Není jistý vliv člověka / Neexistuje vědecká shoda

FAKTA:

Klima se na Zemi měnilo vždy, ale nikdy v dějinách lidské civilizace nebyla atmosféra takto zahřátá. Skleníkových plynů jako dnes bylo v atmosféře naposledy před 66 miliony lety. Změna se navíc děje nebývale rychle a provází ji také další změny (např. vymírání přírodních druhů), kterými překračujeme limity života na Zemi.

Kontext: Zásadní vliv člověka je vědecky dokázaný. Zejména fosilních paliv, při jejichž spalování i zpracování uniká do atmosféry velké množství skleníkových plynů (CO₂, metan). Shoduje se na tom přes 99,9 % recenzovaných vědeckých studií. Výzkum změny klimatu patří k největším vědeckým projektům lidstva. Je v něm mnoho nejistot, ale základní poznání v této oblasti je velmi robustní a vědeckými metodami dosud nikdy nevyvrácené.

Kate Marvel (klimatoložka NASA) říká: „Je jistější, že skleníkové plyny způsobují změnu klimatu, než že kouření způsobuje rakovinu.“

Zdroje informací:

<https://faktaoklimatu.cz/temata/klimaticka-zmena>

<https://news.cornell.edu/stories/2021/10/more-999-studies-agree-humans-caused-climate-change>

<https://www.nature.com/articles/ngeo2681>

[https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/souhrna_zprava_ipcc/\\$FILE/OEOK-AR6_SYR_CZ-20230920.PDF](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/souhrna_zprava_ipcc/$FILE/OEOK-AR6_SYR_CZ-20230920.PDF)

<https://www.stockholmresilience.org/research/planetary-boundaries.html>

Mýtus č. 2

Neumějí předpovědět ani to, jak bude za týden. Natož aby věděli, co bude za 20 / 50 let...

FAKTA:

Meteorologové předpovídají, jak bude na konkrétním místě v konkrétní dobu. Klimatologové pracují s dlouhodobými teplotními průměry na Zemi v závislosti na množství skleníkových plynů v atmosféře.

Kontext: Nemusí být každý další rok už jen teplejší. Sleduje se trend a předpovídají se reakce klimatického systému na zvyšování teploty. Jak přesně se změna klimatu projeví na konkrétním místě v konkrétní den/rok (např. kdy přijde velká povodeň), nelze s jistotou předpovědět. Lze ale např. předpovědět, že extrémnějších srážek bude přibývat. Většina klimatologických modelů z minulosti odhadla vývoj globálního oteplování velmi přesně, [ukazuje např. srovnávací studie NASA](#).

Zdroje informací:

<https://science.nasa.gov/earth/climate-change/study-confirms-climate-models-are-getting-future-warming-projections-right/>

Mýtus č. 3

Sněží a mrzne, žádné globální oteplování neexistuje! A povodně i požáry tu byly vždy

FAKTA:

Teplotní výkyvy budou stále existovat. Celkově ale bude vyšších teplot přibývat, stejně jako extrémů v počasí (např. teplot nad 20 C v zimě). To narušuje stabilní klima, které bylo podmínkou vzniku naší civilizace (např. zemědělství).

Kontext: Vliv změny klimatu na: vlny veder, sucha, požáry, bouře, povodně atd. – určují velmi konkrétně tzv. atribuční studie. Po povodních 2024 ji vědci z WWA poprvé provedli i pro událost na území ČR.

I bez atribuční studie ale obecně víme, kdy a jak změna klimatu přispívá ke zhoršování extrémů v počasí, které tu byly i dříve. V zahraničí je standardem tento kontext zařazovat do reportování o těchto extrémech.

Zdroje informací:

<https://faktaoklimatu.cz/explainery/vliv-klimatu-na-extremy-prirucka>

<https://www.worldweatherattribution.org/>

Mýtus č. 4

Tak se oteplí o 2 stupně Celsia – to přece není problém. Já mám teplo rád/a...

FAKTA:

Jde o globální průměr. Kontinenty se oteplují rychleji. A podle vědců se tím výrazně zvýší riziko současných extrémů a dojde k nezvratnému zničení velkých ekosystémů, na kterých je lidstvo závislé (Amazonie, Golfský proud, korálové útesy, ledovce).

Kontext: Teď jsme dlouhodobě na cca 1,2 C oteplení. 2024 jsme ale poprvé za kalendářní rok překročili spodní kritickou hranici 1,5 C.

Oteplení o 2 stupně Celsia oproti éře před průmyslovou revolucí považují vědci za horní bezpečnou hranici i proto, že nad ní nastupují tzv. pozitivní zpětné vazby (např. tání ledu / permafrostu způsobí menší odraz slunečního záření / uvolnění metanu – tím i další oteplení a tím další tání...). Ani snižování emisí pak nemusí už pomoci.

Samantha Burgess, klimatoložka evropské služby Copernicus: „Nejraději to přirovnávám k lidskému tělu. Oteplení o jeden a půl stupně se nemusí zdát moc. Když pak ale máte horečku kolem 39 stupňů, reaguje tělo velmi negativním způsobem a cítíme se mizerně.“

Zdroje informací:

<https://faktaoklimatu.cz/infografiky/body-zlomu-1>

https://www.irozhlas.cz/veda-technologie/priroda/rok-2024-byl-nejteplejsi-v-historii-mereni-takto-tepla-byla-zeme-naposled-pred_2501100640_mst

<https://www.un.org/en/climatechange/science/climate-issues/degrees-matter>

Mýtus č. 5

Změnu klimatu nejde vyřešit / je to poručíme větru, dešti – tak nač se starat. Stačí se přizpůsobit

FAKTA:

Vědci uvádějí, že přizpůsobit se bude velmi nákladné, se stoupající teplotou stále dražší a při velkém oteplení pro lidský život a fungování civilizace nemožné. Je tedy potřeba se adaptovat, ale zároveň pracovat na snižování emisí – tzv. mitigaci.

Kontext: Vědci (např. zpráva IPCC – Mezivládní panel OSN pro změnu klimatu) jasně říkají, že technologie a jiná řešení, jak zastavit další oteplování, máme k dispozici. Tím hlavním je rychlý odchod od fosilních paliv. Jde tedy o problém organizační, finanční a politický. Seznam řešení a jejich potenciálu přehledně např.: Project Drawdown.

Talking point: Větru a dešti „poručíme“ tím, že vypouštíme emise GHG (skleníkových plynů) a měníme tím složení a chování atmosféry. Klimatický systém má setrvačnost – rychlé a trvalé snížení emisí GHG a dosažení tzv. klimatické neutrality („net zero“ – tj. stav, kdy lidstvo nevypouští žádné GHG oproti přirozenému stavu) by vedlo ke znatelnému zpomalení oteplování cca do 20 let, uvádí poslední zpráva IPCC).

Zdroje informací:

<https://drawdown.org/solutions/table-of-solutions>

<https://www.klimatickazmena.cz/cs/vse-o-klimaticke-zmene/mitigace-a-adaptacni-moznosti-na-zmenu-klimatu-pro-cr/>

<https://www.eea.europa.eu/publications/assessing-the-costs-and-benefits-o>

[At COP27 Scientists Warn against Limits of Adaptation | UNFCCC](#)

Mýtus č. 6

Klima může počkat. Teď je potřeba řešit jiné krize a problémy

FAKTA:

Vědci uvádějí, že i RYCHLOST snižování emisí GHG je klíčová. Dnes rozhodujeme o tom, jak kritické budou důsledky oteplování na v následujících desetiletích, ale i daleko za tímto horizontem. Navíc změna klimatu zhoršuje právě i ty další krize, které už prožíváme (války, migrace, potravinová bezpečnost).

Kontext: Důležité je, kolik ještě vypustíme GHG v absolutních číslech. Proto jsou podstatné emisní cíle i pro rok 2030, nejen 2050. Vědci varují i před představou technooptimistů, že lze teď kritické hranice oteplené překročit a teplotu pak snížit budoucími technologiemi.

Změna klimatu zhoršuje i některé další krize, jež prožíváme. Její řešení jde tedy ruku v ruce s řešením jiných problémů. Má vliv na ceny potravin, šíření nemocí, souvisí s bezpečností atd. Např. Ukrajina chce investovat 20 miliard USD do OZE do roku 2030.

Zdroje informací:

<https://www.un.org/en/climatechange/net-zero-coalition#:~:text=Currently%2C%20the%20Earth%20is%20already,reach%20net%20zero%20by%202050.>

<https://www.unep.org/topics/disasters-and-conflicts/environment-security/climate-change-and-security-risks>

Mýtus č. 7

My s tím stejně nic neuděláme, vyřešit to musí Čína, Indie...

FAKTA:

Změna klimatu je globální problém, který nevyřeší nikdo samostatně. Snižování emisí GHG je v zájmu Evropy – ta je nejrychleji se oteplicím kontinentem. EU27 má čtvrté nejvyšší emise po Číně, USA a Indii. A na každé tuně emisí závisí výsledné globální oteplení.

Kontext: Čína má nejvyšší emise ze všech zemí v absolutních číslech, ale srovnatelné emise GHG na osobu jako Česko (zvyšují se, české se snižují). Indie má emise na hlavu mnohem nižší, a to (u obou zemí) včetně výrobků pro náš trh.

Čína staví uhelné elektrárny. Rovněž staví rekordní množství OZE a zelenou transformaci má jako prioritu. Také Indie staví OZE velmi rychle.

Je pravda, že hlavně Čína je vzhledem k populaci a emisím v ochraně klimatu klíčovou zemí. Evropskou unii loni předstihla v historickém objemu vypuštěných emisí. I Čína má své klimatické cíle podobně jako EU (klima neutralita do 2060), zavádí ESG apod. Je možné, že emisní náročnost čínské ekonomiky právě vrcholí a začne klesat. Např. součástí Green Dealu EU je i apel, aby evropská diplomacie tlačila na snižování emisí i ostatními největšími znečišťovateli – což činí.

Zdroje informací:

<https://ourworldindata.org/per-capita-co2>

<https://interactive.carbonbrief.org/the-carbon-brief-profile-china/index.html>

https://edgar.jrc.ec.europa.eu/report_2024?vis=qhgtot#emissions_table

Mýtus č. 8

Řešit klima je drahé, ničíme si ekonomiku (střílíme se do nohy), ožebračuje to lidi...

FAKTA:

Snižovat emise skleníkových plynů je drahé. Nedělat nic a hradit škody způsobené změnou klimatu je mnohem dražší – opakovaně ukazují různé studie i praxe.

Kontext: Česku na klimatická opatření plyne cca 1 bilion korun z EU (2020-2032). Solární a větrná energie je obecně levnější než fosilní a tyto OZE se stále zlevňují.

Vlády v Česku i ve světě dotují rozvoj OZE, ale ještě víc dotují fosilní paliva. Česko má nejmenší podíl OZE na výrobě elektřiny z celé Evropské unie.

Současné politiky a závazky nás povedou k oteplení vysoko nad vědci určenou bezpečnou hranicí mj. s velkými ekonomickými náklady. Např. peníze z emisních povolenek jsou určeny k financování přechodu na šetrnější a dlouhodobě levnější formy výroby elektřiny, vytápění, dopravy. Národní vlády mohou tyto finance využít i na přímou pomoc lidem, které tato transformace může citelně zasáhnout.

Zdroje informací:

<https://www.cde-org.cz/cs/blog/fosilni-prumysl-dostava-v-cesku-vyssi-dotace-nez-obnovitelne-zdroje/2289>

<https://www.iea.org/topics/fossil-fuel-subsidies>

<https://climate.mit.edu/ask-mit/how-much-do-government-subsidies-affect-price-fossil-fuel-energy-how-about-renewable-energy>

<https://www.weforum.org/stories/2023/10/climate-loss-and-damage-cost-16-million-per-hour/>

<https://www.cde-org.cz/cs/blog/investice-do-budoucnosti:-socioekonomicke-prinosy-rychleho-prechodu-na-zelenou-ekonomiku/2378>

<https://actuaries.org.uk/document-library/thought-leadership/thought-leadership-campaigns/climate-papers/planetary-solvency-finding-our-balance-with-nature/>

<https://faktaoklimatu.cz/infografiky/fondy-eu> + <https://faktaoklimatu.cz/infografiky/elektrina-oze-eu> + <https://faktaoklimatu.cz/infografiky/cena-energie>

Mýtus č. 9

Nejde žít bez fosilních paliv!

(variace: Chtějí, abychom se vrátili na stromy / do jeskyní / sebrat nám auta a posadit nás na kolo)

FAKTA:

Moderní společnost se nemůže zbavit uhlí, ropy a plynu přes noc. Pokud se ale rozhodne, dokáže je eliminovat. Zdroje solární, větrné a další obnovitelné energie se ve světě rychle rozšiřují, jejich ceny prudce poklesly.

Kontext: OZE nejsou ideální a bezproblémové. Nepředvídatelnost výroby vyžaduje záložní zdroje nebo bateriová úložiště a modernizaci rozvodné sítě. Neobejde se to bez zásahů do přírody při těžbě surovin. Výrobní kapacity zatím do velké míry ovládá Čína atd. OZE jsou však nesrovnatelně udržitelnější metodu výroby energií než fosilní zdroje.

Zdroje informací:

<https://app.electricitymaps.com/map/72h/hourly>

<https://www.veronica.cz/otazky?i=514>

<https://faktaoklimatu.cz/infografiky/uzemni-stopa-oze>

Mýtus č. 10

Ochrana klimatu je zelené šílenství, levičácká ideologie, alarmismus apod.

FAKTA:

Koncept ochrany klimatu vychází z vědeckých poznatků a doporučení ve snaze zajistit, aby se lidstvo vyhnulo katastrofickým dopadům změny klimatu a zachovalo si co nejvíc z blahobytu. Oproti vědeckým doporučením jsou ale současné politiky i plány ochrany klimatu stále slabé.

Kontext: Poslední zprávu IPCC označily za alarmující vlády skoro 200 zemí světa v závěrečném dokumentu z konference COP28 v Dubaji, kde vyzvaly k odchodu od fosilních paliv s tím, že toto desetiletí je zásadní.

Do politiky téma změny klimatu do velké míry pomohla uvést pravicová, konzervativní politička, britská premiérka Margaret Thatcherová. Evropskou Zelenou dohodu jako hlavní síla prosadila konzervativně laděná Evropská lidová strana.

Ochranou klimatu se zabývají ve svém zájmu i komerční korporace, sportovní organizace atd.

Zdroje informací:

<https://www.unep.org/resources/emissions-gap-report-2024>

<https://www.epp.eu/files/uploads/2019/04/EPP-MANIFESTO-2019-compressed-1.pdf>